

KAINUUN JA VALTION ALUEKEHITTÄMISKESKUSTELU

KESKUSTELUN JOHTOPÄÄTÖKSET/ LUONNOS

Aika tiistai 30.1.2018 klo 13 – 15.30

Paikka **SM, Kirkkokatu 12, nh Aleksanteri**

Osallistujat

Marja-Riitta Pihlman, ylijohtaja, TEM (puheenjohtaja)
Pentti Malinen, maakuntajohtaja, Kainuun liitto
Jouni Ponnikas, aluekehitysasiantuntija, Kainuun liitto
Maire Ahopelto, kuntayhtymän johtaja, Kainuun sote
Raili Myllylä, Kainuun soten hallituksen varapuheenjohtaja
Pasi Loukasmäki, va. ylijohtaja, Kainuun ELY-keskus
Eija Jansson, talousjohtaja, Kuhmon kaupunki
Tiina Veijola, Kainuun TE-toimiston johtaja (etäyhteydellä)
Tuomo Tahvanainen, johtaja, Kainuun Etu Oy (etäyhteydellä)
Anssi Parviainen, pelastusjohtaja, Kainuun pelastuslaitos (etäyhteydellä)
Kari Pehkonen, yksikön päällikkö, Kainuun Ely-keskus (etäyhteydellä)
Arto Laurikainen, kunnanjohtaja, Paltamon kunta (etäyhteydellä)
Henna Sormunen, erityisasiantuntija, Kainuun liitto (etäyhteydellä)
Ulla Koski, aluesuunnitteluneuvos, YM
Sanna Sihvola, neuvotteleva virkamies, MMM
Sari Tasa, hankepäällikkö, TEM
Kimmo Ruth, työmarkkinaneuvos, TEM
Kaisa-Leena Lintilä, aluekehitysjohtaja, TEM
Marja Isomäki, lainsäädäntöneuvos, VM
Antto Korhonen, ylitarkastaja, VM
Heli Hätönen, neuvotteleva virkamies, STM
Sanna Ruuskanen, yksikön johtaja, LVM
Jarmo Joutsensaari, Liikennevirasto
Merja Niemi, neuvotteleva virkamies, OKM
Petra Stenfors, erityisasiantuntija, TEM (kokouksen sihteeri)
Heli Ponto, asiantuntija, TEM (kokouksen sihteeri)

Kainuun aluetalous kasvaa, haasteena voimakas eläköityminen ja nuorten poismuutto

- Viime vuosien nopea kasvu on Kainuussa aiheuttanut rekrytointivaikeuksia ja työvoimapuutusta. Tätä ei helpota käynnissä oleva merkittävä eläköityminen. Keskustelussa fokuoitiin siihen, miten valtio ja maakunta voivat yhdessä tukea Kainuun kärkialojen kehittämistä ja vauhdittaa alueen elinkeinotoimintaa sekä vahvistaa osaavan työvoiman saatavuutta. Lisäksi huomiota vaatii myös sen tunnistaminen, että alueen väestöllä on suuret sosioekonomiset erot ja hyvinvoinnin ja terveyden osalta tilanne on maan keskitasoa heikompi. Hyvinvoinnin tukeminen ja eriarvoisuuden ehkäiseminen on vahvasti alueen kehittämiseen kytkeytyvä tekijä.
- Kainuussa koetaan olevan käynnissä positiivisen rakennemuutoksen, mikä yhdistyy vahvasti ikääntyvään väestöön ja työvoiman eläköitymiseen. Kainuun aluetalouden kasvu on

ollut maakunnista voimakkainta viime vuosina. Kainuun strategisen kehittämisen keskiössä on positiivinen viesti maakunnasta. Huomiota kiinnitetään alueen sisäisen kumppanuuden vahvistamiseen ja sisäisen polarisaation purkamiseen: **yksi Kainuun maakuntaohjelmassa linjattu aluekehittämistä ohjaava arvo on koko Kainuun mahdollisuuksien optimointi.**

- Kainuun väestödynamikkaa leimaa vuosikymmeniä jatkunut väestön väheneminen. **Kainuun maakuntasuunnitelmassa 2035 on asetettu tavoitteeksi kääntää tämä kehityssuunta. Kainuuseen laaditaan Kainuun liiton koordinoimana väestöpoliittinen ohjelma, jossa määritellään toimenpiteet ja käytännöt työvoiman rekrytointiin sekä työperäisen maakuntaan muuton organisoimiseen (mkl. kansainvälisten osaajien saamiseen). Tähän liittyy myös segregaaation purkaminen eli edistetään naisten ja miesten tasa-arvoisia työllistymismahdollisuuksia ns. perinteisille nais- ja miesaloille. Kainuu on käynnistämässä kaikki toimialat läpikäyvää kokonaisanalyysiä tämän hetkisestä työvoiman tarpeesta ja lähivuosien tulevasta työvoimatarpeesta, johon vaikuttavat yhtäältä työvoiman eläköityminen (poistumat) sekä tulevat investoinnit toteutuessaan.**
- Ongelmallista on, että poismuuttajat ovat nuorta väestöä. Tähän haetaan ratkaisuja, joita Kainuu on halukas pilotoimaan. Nuoren väestön vähenemiseen liittyvä näkökohta on myös, että yliopistokoulutus on nyt vain maisteriohjelmien varassa, mikä johtaa aivovuotoon maakunnasta. Tähän voidaan etsiä ratkaisuja myös digitalisaation ja verkkopohjaisen oppimisen kautta.
- Kainuun työmarkkinat vetävät ammatillisen tutkinnon suorittaneita, mutta muun kehityksen kannalta tarvittaisiin myös korkeasti koulutettuja osaajia. Nuorten ikäluokka pienenee ja tarvitaan rekrytointia alueen ulkopuolelta. **Alueella on rakenteellista pitkäaikaista työttömyyttä, mikä on erityisesti ikääntyneiden miesten ongelma – tähän on voitava vaikuttaa. Tässä muistiossa oleva pilottiesitys 1 kohdentuukin rakennetyöttömyyteen. Matkailu lisää alueella vierailijoiden ja palvelujen käyttäjien määrää.**

Haasteet osaavan työvoiman saatavuudessa edellyttävät ratkaisuja

- Siihen miten pitkäjänteisesti synnytetään osaavaa työvoimaa, tarvitaan panostuksia varhaiskasvatuksesta alkaen. Koulutuksen kokonaisvaltainen tarkastelu on tarpeellista. Meillä on hallitusohjelmaan pohjautuvat uudistukset tukevat virtuaalista oppimista jne. Kainuu voi hyödyntää mm. mahdollisuuksia kytkeä lukiokoulutusta ammatilliseen koulutukseen sekä uuden lukion ajattelua, jossa pyritään lähemmäs elinkeinoja ja työllisyyttä.
- Touko-kesäkuussa käydään yliopistojen kanssa tulossopimuskauden välitarkastelu ja ammattikorkeakoulujen kanssa syys-lokakuussa. Olisi tärkeää valmistella alueen toimijoiden kesken tässä yhteydessä, mihin halutaan vaikuttaa. Koulutuksen uusien toimintatapojen kehittämiseen myönnetään rahoitusta. Digitalisaatio on yksi näistä. Yhteistyö alueen ammattikorkeakoulun kanssa on tässä avainasemassa. Voidaanko tässä hyötyä myös uutta arvoa luovien alojen (kuten peliala) osaamisesta? **Kainuun maakunta esittää, että Kainuussa käynnistetään pilotti, jossa otetaan laajamittaisesti käyttöön digitaalisia alustoja sekä hyödynnetään ja jalostetaan koulutusorganisaatioiden digitaalista opetustarjontaa. Pilotilla luodaan lisää opiskelumahdollisuuksia ja työpaikkoja Kainuuseen sekä toimintamalleja, joita voidaan muualla hyödyntää. Samalla optimoidaan tulevan lukiouudistuksen hyödyt alueelle ja vahvistetaan kouluasteiden välisiä opintopolkuja. Pilotin toteuttajia olisivat koulutuksen järjestäjät (KAMK, toinen aste, yliopistokeskus ja aikuiskoulutuspalvelut AIKOPA).**

- Maakuntaudistuksen yhteydessä maakunnille tarjoutuu mahdollisuus kehittää liikennepalveluja ja edistää työvoiman liikkuvuutta. Maakunnilta toivotaan vahvaa otetta tästä.

Uusia toimintatapoja sekä valtion ja maakunnan yhteistyötä investointien houkutteluun

- Valtakunnallisen tason toimet kohdistuvat aina alueille. Jatkossa on yhä enemmän tarve tarkastella näitä myös maakuntien kannalta.
- Maakunnan on onnistuttava työpaikkojen luomisessa ja teollisten investointien saamisessa, millä luodaan myös pohjaa väestön kasvulle. Isot investoinnit edesauttavat muuttoliikettä. Valtion tuki Talvivaara-asiassa on aiemmin ollut ratkaisevaa aluetaloudelle. Tulevista investoinneista suurin olisi biojalostamo Paltamoon. Tämä voisi aloittaa tuotannon 2021. Suoria työpaikkoja syntyisi 300. Biojalostamo käyttäisi Kainuusta sen kuitupuun, joka nyt suuntautuu maakunnan ulkopuolelle tai jää käyttämättä. Myös Metsähallitus hyötyisi tehtaasta.
- Kainuu esittää valtion ja maakunnan uudenlaista yhteistyötä investointien tukemiseksi ja toivoo, että tähän tartutaan jollakin aikavälillä.
  - Tutkimuksen ja tuotekehityksen tuki, innovatiivisuus
  - Nykyiset rahoitusinstrumentit eivät anna riittäviä mahdollisuuksia
  - **Investointien houkuttelu (Invest in Kainuun välittömän yhteistyö Invest in Finlandin kanssa Team Finlandin paikallisen koordinaattorin toimenpiteiden kautta, ks. pilot-tiehdotus 3)**
  - Hossan kehittäminen – investoinnit tulee saada osumaan tiettyyn aikaikkunaan, jotta kävijämäärät eivät käänny laskuun
  - Puurakentamisessa Kainuulla erinomaisia näyttöjä (kytkös vähähiilisyteen)
- Kiertotalous kytkeytyy Kainuussa vahvasti biotalouteen ja kaivannaistoimintaan. Tavoitteena on luoda **metsäbiotalouden ekosysteemi**, jossa kiertotalous on olennainen osa. Kaivannaisalalla on suunnitteilla klusteri, **jossa nivotaan yhteen yritys- ja TKI-toimintaa** ja sivuvirtojen hyödyntäminen.
- Visit Finland, Invest in Finland ja Bisnes Finland ovat valtakunnallisia kasvupalveluja. Valtakunnallista resurssia toivotaan Kainuussa kohdennettavaksi lähelle asiakkaita.
- Useat kasvualat ovat mahdollisia Kainuulle ja samalla on haasteita osaavan työvoiman saatavuudessa ja siemenrahoituksessa. Tarvitaan rahoitusratkaisuja asioiden ja investointien käyntiin saamiseksi. Kainuu hakee keinovalikoiman laajentamista valtion ja maakunnan yhteistyössä. Toivotaan että Bisnes Finland olisi resursoitu alueellisesti vahvemmin.
- Kainuun on kyettävä hyödyntämään Bisnes Finlandin osaaminen ja tuki. Kansallisella tasolla huolehditaan siitä, että Bisnes Finland -osaaminen on käytettävissä kaikilla alueilla. Bisnes Finland on velvollinen järjestämään palveluja kaikkialle. Kainuulla on potentiaalia kytkeytyä mm. Winter Sports -hankkeeseen, terveysturmatkailuun tai biotalouden oppimisympäristöjen kehittämiseen.
- Isojen investointien ohella Kainuussa kiinnitetään huomiota liiketoimintaekosysteemien luomiseen ja tähän liittyen mahdollisuuksiin myös pk-yrityksille.

Matkailun edistäminen

- Kainuu tekee parhaillaan yhteistyötä Visit Finlandin kanssa ja edistää Suomen näkyvyyttä matkailumaana. Kainuu esittää matkailuun liittyen viisumivapauspilottia, johon toivotaan valtion myötävaikutusta. Kaivataan tietoa Citizen Visa -hankkeesta (SM). Tätä ei voida tänään ratkaista.
- Lapissa kapasiteetti on kovilla ja Kainuulla on resursseja ottaa matkailijavirtaa vastaan. Tarvitaan ylimaakunnallista yhteistyötä.
- Matkailun pullonkaulana Kainuussa on kuitenkin saavutettavuus. Maakunnan lentoliikenne on tällä hetkellä liian ohut ja toimii yhden operaattorin varassa, eikä charter-lentoja ole. Toisaalta myös palvelut ovat tällä hetkellä suunnattuja kotimaan matkailijoille, ja vaativat vielä kehittämistä. Digitalisaation hyödyntäminen on tässäkin olennaista.

Toimia työllisyysasteen nostamiseksi ja osatyökykyisten mahdollisuuksien tukemiseen

- Työttömyysaste on Kainuussa laskenut nopeammin kuin maassa keskimäärin. Rekrytointiongelmien ovat Kainuussa Suomen korkeimpia. Kainuussa on Suomen alhaisin koulutustaso. Työllisyysasteen nosto on kärki, mutta se sisältää monenlaisia tulokulmia.
- Kainuu on nostanut esille osatyökykyisten hyödyntämisen. Miten tulevan monialaisen maakunnan mahdollisuuksia voidaan hyödyntää osatyökykyisten tukemisessa? Miten saadaan tätä joukkoa tuettua yrittäjyyteen? Yli 50-vuotiaat miehet on tunnistettu erityistä huomiota vaativana ryhmänä, mutta tähän puuttuminen edellyttää työskentelyä jo 30-vuotiaiden miesten kanssa (**varhainen puuttuminen**).
- Kainuuseen on suunnitteilla työ- ja toimintakykykeskus, johon kootaan yhteen työllisyys- ja sosiaalipalveluita, kuntoutusta jne. Tähän kytketään julkisen sektorin ohella mukaan yritys- ja 3.sektori. Tavoitteena on työllisyysasteen nostaminen. Tarkoitus on pilotoida tätä jo ennen kuin uusi maakunta on aloittanut (**ks. pilottiesitys 1**). Kainuun maakuntakokeilussa on ollut jo avauksia tähän suuntaan ja yhteistyötä on alueella tehty onnistuneesti. Jatkossa myös osaaminen keskitetään yhteen. Tällä hetkellä osaajat eivät riitä, ja Kainuun sote ostaa koulutuksia. Käynnissä on hankkeita, jotka vievät eteenpäin yhteistyömuotoja.
- Tämä on mielenkiintoinen avaus allianssimallista ja haaste valtiolle edesauttaa omilla toimillaan. Osoittaa myös sen, että kumppanuudet ovat keskiössä: asioita voidaan viedä eteenpäin, kun eri toimijoiden tai useiden sektoreiden resurssit suunnataan yhteiseen tavoitteeseen.
- **Kainuun maakunta esittää pitkäaikaistyöttömyyden poistamisen ja työllisyysasteen nostamisen pilottimallia Kainuuseen (pilottiesitys 1: Kainuun työllistämistä edistävä työ- ja toimintakykykeskus)**
- Tämä vastaa hyvin myös uuden, entistä osallistavamman koulutuksen tulevaisuutta. Tämän toimeenpanoon on myönnetty 60 milj. euroa, jota voidaan käyttää myös oppilaitosten ja elinkeinoelämän yhdyspinnoilla. Rahoituksen hyödyntäminen lähtee paikallisesta koulutuksen järjestäjästä. **Kainuussa rakennetaan yhteistyömalli, jossa KAO ja muutamat myöhemmin valittavat yritykset hakevat kehittämisrahoitusta ammatillisen reformin tavoitteiden mukaisten oppimisympäristöjen luomiseen yrityksiin.**

- Kainuu pyrkii saamaan erillisrahoitusta varhaiskasvatuksesta lähtevän yrittäjyyspolun kehittämiseen. **Tuloksellisesti toimivan yrittäjyyspolun aikaansaaminen on linjattu tavoitteeksi Kainuun maakuntaohjelmassa. Yrittäjyyspolku-toimintamallissa, kehitetään yhtäältä yrittäjyyskasvatusta kouluissa ja oppilaitoksissa (esim. YES-Kainuu hanke) sekä toisaalta kasvupalvelujen kautta tuetaan ja kehitetään aloittavia ja vakiintuneita yrityksiä. Osana yrittäjyyspolkua ja kasvupalveluja Kainuussa on valmius pilotoida uudenlaista yrityshautomo- ja -kiihdyttämötoimintaa, jossa yritysalkuja tulee hautomovaiheeseen kaikista Kainuussa toimivista koulutusorganisaatioiden opiskelijoista (KAMK, KAO, JYU Vuokatin liikuntateknologia, lukiot). Kiihdyttämövaiheeseen otetaan valituin kriteerein aloittavia, kansainväliseen kasvuun tähtääviä start up -yrityksiä. Lisäksi tehdään yhteistyötä muualla toimivien yrityshautomo / -kiihdyttämöjen kanssa laadukkaana palvelutarjonnan takaamiseksi ja kehitetään kasvupalveluihin tulokselliset mallit yrityshautomo- ja kiihdyttämötoimintaan.**
- Valtakunnan tasolta tarvitaan myös satsauksia syrjäytymisen ehkäisemiseen, joka on pitkän aikavälin haaste.

Kainuun elinkeinotoimintaa tukeva saavutettavuus ja alueen sisäinen saavutettavuus edellyttävät kehittämistä

- Maakunnan saavutettavuudesta puhuttaessa pääviestinä on, että uusi maakunta pääsee operoimaan alueen sisäistä saavutettavuutta. Alueellisen liikennejärjestelmäsuunnittelun rooli on jatkossa tärkeä, ja yhteistä keskustelua pidetään työkaluna tässä. Valtakunnan tasolla tulee nähdä saavutettavuuden iso kuva aluekehittämisen ja elinkeinopolitiikan välisenä. Liikennetarve ei korreloi asukkaiden määrään. Tie- ja rautatieverkolla on äärimmäisen tärkeä merkitys elinkeinoelämälle. Aluekehittäjän tulee katsoa liikennevirtoja elinkeinoelämän näkökulmasta (mikä on huomioitava jatkossa myös tilannekuvassa). Eri liikennemuotojen tulee pelata mahdollisimman saumattomasti yhteen, samoin yhteistyön maakuntien välillä.
- Laajakaista tulisi saada mahdollisimman kattavaksi koko maassa, jotta palvelujen digitalisointi mahdollistuu. Verkossa on edelleen isoja katveita (esim. Kuhmo). Tämä liittyy myös huoltovarmuuteen ja turvallisuuteen.
- Koillisväylän kaapelissa valtion rooli on hankkeen poliittisten esteiden poistaminen. Muutoin asia hoidetaan kaupallisella puolella. Nopea ja toimintavarma runkoverkko antaa mahdollisuuksia alueille, ja on yrityksille tärkeä.
- Fyysisten liikenneverkkojen hankkeita ei voida aloittaa, koska rahoitusta ei ole. Liikennerahat ovat valtion säästökohteita. Tarvitaan uusia keinoja siihen, miten liikennehankkeita voidaan rahoittaa, jotta ei syntyisi korjausvelkaa.
- Palvelujen ja liikenteen yhteensovittamista on Kainuussa edistetty hankeperustaisesti. Jatkorahoitusta ei saatu ylimatekunnalliseen yhteistyöhön. Nyt on alueita, joilla ei ole yhteyttä edes virve-puhelimella, mikä aiheuttaa vaaratilanteita, kun ambulanssi ei voi asioida hätäkeskuksen kanssa jne. Tähän kytkeytyy myös varautumisnäkökulma.
- Pohjois-Suomen liikennestrategiatyö on tehty. Tarvitaan yhteistyötä Itä-Suomen maakuntien kanssa ja tätä ollaan suunnittelemassa. Myös Barentsin suuntaan liikennesuunnittelua tehdään.
- Alueita kannustetaan miettimään pilotteja älyliikenteen saralta. Älyliikennelabradoriasiantuntijaverkosto on hyvä kumppani, jolla on rahoitusta käytettävissään pilottikokeiluihin. Kainuussa on hyvät lähtökohdat esim. digitalisaatiopilottiin, jossa kehitetään toimintaedelly-

tyksiä tai alustaa. Tarvitaan yhteistyökumppaneita. Alueelliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan liittyvää pilotointia voidaan viedä tätä kautta eteenpäin.

- Kainuun maakunta esittääkin älykkään liikkumisen kehittämispilotin aloittamista Kainuussa (ks. pilottiesitys 2).

Johtopäätökset:

- Kainuulla on paljon potentiaalia kestävän kasvun aikaansaamiseen. Kainuu näkee suuret investoinnit alueen kehittämisen kannalta keskeisiksi niin aluetalouden, työpaikkojen, kuin muuttoliikkeen edistämisessä. Kainuu esittää valtion ja maakunnan uudenlaista yhteistyötä investointien tukemiseksi ja toivoo, että tähän tartutaan jollakin aikavälillä. Tarvitaan erityisesti tukea kynnyksen ylittämiseen. Tästä voidaan jatkaa keskustelua vuoden varrella ja palata tarvittaessa seuraavissa keskusteluissa.
- Kansallisen TKI rahoituksen kohdentaminen alueille niiden älykkään erikoistumisen strategioiden toteutukseen on alueille, myös Kainuulle, strategisen tärkeää.
- Valtion toimijat pyrkivät luomaan edellytyksiä ylimaakunnalliseen kehittämiseen kannustavaksi sekä päätöksenteossa että rahoituksessa.
- Valtakunnallisesti pyritään löytämään kestäviä ratkaisuja liikennehankkeiden rahoittamiseen ja laajakaistan saatavuuteen.
- Kainuulla on hyvät lähtökohdat ja kokemusta maakunnan monialaisuuden hyödyntämisestä alueen kehittämisessä. Sote ja aluekehittäminen tukevat toisiaan. Alueen sisäisiä kumppanuuksia hyödynnetään ja vahvistetaan kehittämisessä.
- Keskustelusta on saatu lisätietoa maakuntalain 13§ mukaisiin neuvotteluihin ja lopputulemaa hyödynnetään niiden taustaksi.
- Aluekehittämiskeskustelujen ja tilannekuvan prosessi vaatii vielä jatkokehittämistä. Kirjallista ennakkokeskustelua voidaan kehittää. Isoihin kysymyksiin, joita ei tänään ratkaistu, palataan seuraavissa keskusteluissa. Toimintatapaa tarvitaan niiden eteenpäin viemiseksi myös muutoin.
- Jatkotyössä tunnistetaan ja sovitaan osapuolten kesken niistä toimenpiteistä, joihin täytyy tarttua yhdessä:

- Investointien edistäminen (avataan: ketkä, missä, milloin)

Tämä teema on Kainuulle strategisen tärkeä. Kainuun maakunta esittää investointien edistämistä osana laajempaa yrityspalveluihin liittyvää allianssiperiaatteisiin nojautuvaa kasvupalvelujen pilottimallia (ks. pilottiesitys 3)

- Kainuun maakunta priorisoi seuraavat pilottiesitykset valtioneuvoston ja alueen yhteisesti kehitettäväksi (avataan: ketkä, missä, milloin). (avataan: ketkä, missä, mitä, milloin). Pilotit ovat tiettyjen Kainuun kehittämishaasteiden ratkaisemiseen kohdistuvaa konkreettista valtion ja Kainuun yhteistyötä, joissa alueen toimijat tekevät varsinaisen kehittämistyön Kainuussa. Kainuu kuitenkin odottaa valtiolta pilotteihin seuraavanlaista tukea:

1) konsultointia ja tukea pilottien toteuttamiseen, jonkinlaista valtion ja alueen yhteistä ohjua, joka ohjaa prosessia, antaa palautetta hyvistä ja huonoista käytännöis-

tä ja huolehtii että valtakunnallisesti hyödynnetään pilottien hyvät käytännöt ja opitaan epäonnistumisista

2) suoraa lisäresursointia pilotin toteuttamiseen, tämän resurssin päälle alue voi laittaa ”omarahoitusta” ja hyödyntää muita rahoitusinstrumentteja

3) kokeiluille pilottistatusta, joka mahdollistaa pilotista tiedottamisen, vuorovaikutuksen pilotin ja muun yhteiskunnan välillä sekä mahdollisen lisäresurssin hakemisen erilaisiin pilotteihin liittyviin kehittämisaihioihin

Kainuun pilottiesitykset:

1) pilotti: Kainuun työllistämistä edistävä työ- ja toimintakykykeskus.

ketkä: Kainuun Ely ja TE-palvelut (Pasi Loukasmäki, Tiina Veijola ja Kati Kemppainen)

missä: koko Kainuun alueella

mitä: Uuden toimintamallin luominen vaikeasti työllistyville. Pilotoidaan työ- ja toimintakykyä edistävien palvelujen tehokasta ja vaikuttavaa yhteensovittamista. Julkisten palveluiden lisäksi hyödynnetään tehokkaammin ostopalvelut. Kokonaisuudesta muodostetaan allianssi.

milloin: Toimintamallin kehittämistä uudelle maakunnalle, aloitus syksyllä 2018. Pilotointi toteutetaan siten, että malli on täysin käyttöönotettavissa maakunnan aloittaessa 2020.

2) pilotti: Digitaalisia alustoja hyödyntävä älykäs liikkuminen

ketkä: Kainuun sote, yrittäjät (yrittäjäjärjestöt), kunnat, AMK (tietojärjestelmien kehittäminen), yhteistyöhän otetaan mukaan älyliikennelabra-yhteistyöverkosto (mahdollinen rahoittaja)

missä: koko Kainuun alueella

mitä: Digitaalisia alustoja hyödyntävässä älykkään liikkumisen pilotissa tulee kehittää testata ja vakiinnuttaa malleja julkisesti tuetun henkilöliikenteen saamiseen kaikkien käyttöön sekä malleja kuljetusten yhdistämiseen ja integraatioon (matkaketjut). Pilotin tavoitteena olisi, että kaikki julkisella rahalla hankitut kuljetuspalvelut erityisesti harvaan asutuilla alueilla ovat soveltuvien osin kaikkien niitä tarvitsevien käytössä. Kuljetuspalveluista tulee olla avoin tieto niitä tarvitsevien hyödynnettävänä digitaalisen alustan kautta. Kainuun SOTE on ollut aktiivinen toimija älykkään liikenteen kehittämisessä. Sotessa toteutettiin TEM:in rahoituksella 12/2015 - 11/2016 Maaseudun tuetut liikkumispalvelut kaikkien käyttöön (Matka) -kehittämishanke. Hankkeessa yhdistettiin Kainuun soten järjestämiä vammais- ja sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuksia kuntien ja ELYn järjestämään avoimeen joukkoliikenteeseen ja kuntien koulukuljetuksiin.

milloin: Toimintamallin kehittäminen uudelle maakunnalle (2018 – 31.12.2019) ja otetaan osaksi alueellista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa

3) pilotti: Yritysten kestävä kasvun ja investointien edistämisen toimintamalli (Kasvua, investointeja ja osaavaa työvoimaa Kainuuseen)

Pilotoidaan ulkomaisten investointien (Kainuun FDI) edistämismallia valtion ja maakunnan yhteistyönä Kainuussa. Kainuun Etu on kehittänyt Kainuun vakiinnutetun ulkomais-

ten investointien (FDI) edistämismallin, joka on hyödynnettävissä myös muilla Suomen alueilla (ks. erillisiite: Ulkomaisten investointien (FDI) edistämismalli Kainuussa) Osana kokonaisuutta pilotoidaan Kasvua Kainuuseen -toimintamallia ja kehittämään sitä erityisesti osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseen (tässä hyödynnetään Rekry-Kainuu -hankkeesta saadut toimivat käytännöt). Pilotoinnissa hyödynnetään ja vakiinnutetaan Kainuun Etu Oy:n toiminnassa syntyneitä hyviä käytäntöjä. Business Finlandin kehittämisresursseja kohdennetaan ja vakiinnutetaan Kainuuseen. Tämä on samalla Kainuun esitys yrityskehittämisen kasvupalvelujen allianssimallin pilotoimiseen.

Ketkä: Kainuun Etu Oy, Kainuun kunnat, Kainuun Ely-keskus ja Kainuun liitto

Missä: koko Kainuun alueella

Milloin: 4/2018 – 31.12.2019 (toimintamallin kehittäminen uuteen maakuntaan; otetaan soveltuvin osin käyttöön).